

## Pangandussektori II kvartali 2020 ülevaade

COVID-19 tervisekriisist põhjustatud majandusturbulents mõjutas teises kvartalis ka Eestis tegutsevaid panku. Kvartali alguses sagenes maksepuhkuste taotluste esitamine ja krediidiriskid kasvasid. Et vähendada kriisi mõju pangandusele, andis Finantsinspeksioon pankadele 21. aprillil kahe soovitusliku juhendiga ette raamid makseморatoriumi kehtestamiseks. Juuni lõpuks oli keerulisem periood pankade jaoks möödas ja maksepuhkuste taotlemine rauges.

| Põhinäitajad                                       | I kvartal 2020 | Muutus | II kvartal 2020 |
|----------------------------------------------------|----------------|--------|-----------------|
| Laenujäägi aastakasv                               | 0,9%           | ?      | - 0,7%          |
| Hoiuste jäägi aastakasv                            | 12%            | ?      | 15%             |
| Laenude ja hoiuste suhtarv                         | 97%            | ?      | 95%             |
| Pikaajaliste viivislaenude osakaal laenuportfellis | 0,8%           | ?      | 0,80%           |
| Likviidsuskattekindaja                             | 144%           | ?      | 172%            |
| Kasum                                              | 109 mln €      | ?      | 106 mln €       |
| Kulude ja tulude suhe                              | 52%            | ?      | 51%             |
| Omakapitali tootlikkus                             | 9,2%           | ?      | 9,1%            |
| Varade tootlikkus                                  | 1,14%          | ?      | 1,08%           |
| Esimese taseme põhiomavahendite suhtarv            | 26,3%          | ?      | 26,7%           |

Samuti suutsid pangad kontrolli all hoida krediidikvaliteedinäitajaid. Näiteks kui märtsi lõpus oli pankadel viivislaene 3,4% ja mittetöötavaid laene 1,9% majapidamiste ja äriühingute portfellist, siis juuni lõpus olid samad näitajad vastavalt 2,8% ja 2,1%. Teise kvartali lõpus moodustas maksepuhkusel olevate laenude summa 11,3% kogu sektori majapidamiste ja äriühingute laenuportfellist. Ettevõtete maksepuhkusel olevate laenude osakaal ulatus seejuures ettevõtete laenuportfellist 18%ni, majapidamiste võrreldav näitaja oli aga 5,2%.

### **Maksepuhkuste taotluste koondnäitajad**

---

Pangandussektori laenujääk vähenes teises kvartalis eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 0,7% ehk 27,5 miljardi euron. Kvartal varem kasvas laenujääk veel aastatagusega võrreldes 0,9%. Need näitajad sisaldavad ka Luminori Läti ja Leedu filiaale, ilma milleta oleks sektori laenujäägi kasv teises kvartalis olnud 3,2% (esimeses kvartalis 5,7%).

Võrreldes 2020. aasta esimese kvartaliga vähenes Eesti pangandussektori laenujääk 0,8%. Laenuportfelli mahu kahanemise põhjustas ettevõtete laenumahu vähenemine. Mittefinantsettevõtete laenumaht vähenes teises kvartalis aastatagusega võrreldes 2,3%. Erasektori ettevõtete laenumaht vähenes seejuures 2,7% ja riigiettevõtete laenumaht kasvas 3,4%. Finantsettevõtete laenumaht vähenes teises kvartalis 11%. COVID-19 kriisi mõjusid laenamisele peegeldab ka võrdlus eelnenud kvartaliga – nii finants- kui ka mittefinantsettevõtete laenujääk kahanes kvartaliga 2,1%, vastavalt 3,3 ja 9,7 miljardi euron. Ettevõtete laenuportfelli vähenemise mõju kogu sektori laenuportfellile tasakaalustas majapidamiste laenujäägi suurenemine võrreldes eelmise kvartaliga 0,4% ja võrreldes eelmise aasta teise kvartaliga 3%. Teise kvartali lõpuks oli majapidamiste laenujääk 13,6 miljardit eurot.

Teise kvartali lõpus ulatus hoiuste maht 30,5 miljardi euron. Kuigi hoiuste aastakasv oli kiire juba enne teist kvartalit, ulatudes eelneval kolmel kvartalil 12%ni, kasvas teises kvartalis hoiuste maht võrreldes eelmise aasta teise kvartaliga lausa 15,3%. Võrreldes eelmise kvartaliga kasvas hoiuste maht 6,5%. Tekkinud olukorras, kus sektori laenumaht teises kvartalis vähenes ja hoiuste maht näitas erakordselt kõrget kasvu, kukkus ka laenu-hoiuste suhtarv eelnenud kvartali 97%-lt 90%-le, mida võib teatud mõttes lugeda juba anomaaliaks.

## **COVID-19 kriisi mõju laenuportfelli kvaliteedile jäi teises kvartalis piiratuks**

Laenuportfelli kvaliteedi järsku halvenemist COVID-19 kriis teises kvartalis ei põhjustanud. Halvemast päästsid kasutusele võetud meetmed, eelkõige kehtestatud moratorium. Keerulisemaks ajaks laenude suunamine maksepuhkusele aitas teises kvartalis laenajatel oma kohustustega paremini toime tulla ning sellega vähendati makseraskuste tekkimist.

Mittetöötavate laenude osakaal kõikidest laenudest kasvas märtsi lõpu 1,6%-lt juuni lõpuks 2,1%-le. Samuti suurendasid pangad provisjonide mahte kolme kuuga 19 miljoni euro võrra, viies sektori provisjonide mahu kokku 292 miljoni euron. See summa ületas teise kvartali lõpus üle 90 päeva võlgnevuses olnud laenude mahtu 1,3 korda (eelnenud kvartalis 1,2 korda). Pikaajalisi ehk üle 90päevaseid viivislaene ei saanud COVID-19 kriisi mõjul märkimisväärses mahu tekkida, kuna kriis puhkes märtsis ja teise kvartali lõpuks oli kriisi algusest möödunud vaid veidi enam kui 90 päeva. Nii jäi üle 90 päeva viivises olnud laenude osakaal laenuportfelliga ka juuni lõpus eelnenud kvartali tasemele ehk 0,8%-le.

Pankade likviidsus oli enne Covid-19 kriisi puhkemist hea ja see paranes teise kvartali jooksul veelgi. Esimese kvartali lõpu ja teise kvartali likviidsuse vahendite suurendamise põhjuseks võis olla pankade soov kriisile reageerida. Pankade likviidsuse varade maht kasvas teises kvartalis eelmise kvartaliga võrreldes 24% 9,3 miljardi euron. Pangandussektori keskmise likviidsusnäitaja LCR-varade mahtu suurendasid seejuures pea kõik pangad. LCRi likviidsuse varade ja kogu varade suhe kerkis esimese kvartali 20,4%-lt 23,3%ni ja LCR-kordaja suurenes 144%-lt 172%-le. Kõik pangad täitsid jätkuvalt likviidsuskattenõuet ehk LCR-normatiivi (100%). Lisaks likviidsuskattenõude täitmiseks mõeldud vahenditele on pankadel ka muid likviidsuse vahendeid, näiteks hoiused

---

krediidiasutustes, millega koos suurenes likviidsete varade osakaal teise kvartali lõpuks seitsme protsendipunkti võrra 30,7%ni. Mitteresidentide hoiuste osakaal langes 10,9%-lt 10,3%-le.

Pangandussektor teenis teises kvartalis soolo arvestuses puhaskasumiks 106 miljonit eurot, mida on 3,3 miljonit vähem kui esimeses kvartalis ja 13 miljonit vähem kui aasta tagasi samas kvartalis. Sektor teenis teises kvartalis madalamat dividenditulu, samas olid intressikulud nii eelmise kvartaliga kui ka eelmise aasta teise kvartaliga võrreldes väiksemad. Natuke väiksem puhaskasum kahandas pankade keskmist omakapitali tootlikkust teises kvartalis 0,1 protsendipunkti võrra 9,1%ni. Võrdluseks – Euroopa Liidu pankade keskmine omakapitali tootlikkus oli esimese kvartali seisuga kõigest 1,3% (elmise aasta neljandas kvartalis oli see 5.7%). Pangandussektori aastane jooksev kulude-tulude suhtarv jätkas pärast möödunud aasta neljandas kvartalis näidatud tippu (53,7%) kahanemist ja langes esimese kvartali 52,3%-lt juuni lõpuks 51,2%-le.

## Peamised arengusuunad ja riskid

- COVID-19 kriisi negatiivne mõju Eesti pangandussektori näitajatele jäi teises kvartalis piiratuks. Teise kvartali lõpuks oli olukord panganduses stabiliseerunud, kuid COVID-19 viiruse jätkuva levikuga ja sellest negatiivselt mõjutatud majanduskeskkonnaga seotud riskid püsivad suured.
- Laenujäägi kahanemine teises kvartalis oli seotud ettevõtetega. Erasisikute laenumahud näitasid endiselt kasvu. Kiire laenukasvuga paistavad endiselt silma väiksemad pangad, tekitades sellega ka võimalikke krediitkvaliteediga seotud küsimusi.
- Pankade krediitkvaliteet on hea. Mittetöötavate laenude osakaal püsis väike (2,1% laenujäägist) ja pikaajaliste ehk üle 90 päeva viivises olevate laenude osakaal kõikidest laenudest jäi esimese kvartali lõpu tasemele (0,8%). Viimasele näitajale ei ole COVID-19 kriis küll jõudnud veel olulist mõju avaldada.
- Aasta teisest poolest võib pikaajaliste viivislaenude osakaalu suurendada nii üldine majanduskeskkonna halvenemine kui ka maksepuhkuste (moratooriumi) ja riiklike toetusmeetmete lõppemine. Pikaajalised viivised olid teise kvartali lõpus endiselt allahindlustega kaetud.
- Pangad on likviidsed ja pankade kapitalinäitajad head. Pangandussektori keskmine likviidsusnäitaja (LCR) ületas teise kvartali lõpus 1,7 korda normatiivi. Tugev kapitaliseeritus aitab võimalike kriisi mõjul tekkivate krediitkahjumitega edukamalt toime tulla, vähendades sellega ka kapitaliga seotud riske.
- Pankade kasumlikkus püsib hea. Teises kvartalis oli sektori omakapitali tootlikkus 9,1% ehk vaid 0,1 protsendipunkti madalam kui kvartal varem, ületades endiselt ka Euroopa Liidu keskmist näitajat. Võimalikud kriisi ja moratooriumi lõppemise mõjul suurenevad krediitkahjumid võivad järgnevatel kvartalitel kasumlikkusele negatiivselt mõjuda.

[Pangandussektori kvartali ülevaated](#)

---

Viimati muudetud 06.01.2021